

מפתח תשובות נכונות

שאלה	1	2	3	4	5	6
תשובה	(2)	(4)	(4)	(3)	(3)	(1)

הסברים

1. **השאלה:** "בעל הבית לא הפסיד דבר" (שורות 11-12), משום ש-

פתרון: שורות 11-12 מתייחסות לסיטואציה הראשונה מתוך הגמרא, בבא קמה כ ע"א: "אם נאמר בחצר שאינה מיועדת להשכרה ובאדם שאינו עשוי לשכור – זה נהנה וזה לא חסר". על פי סיטואציה זו, החצר בה לך הדר כלל לא הייתה מיועדת להשכרה. מכאן, שאם מלכתחילה בעל הבית לא תכנן לקבל דמי שכירות, הרי שלא הפסיד דבר.

תשובה (2).

2. **השאלה:** "זה נהנה וזה אינו חסר" (שורה 17), כלומר:

פתרון: בשורות 15-17 נכתב: "בסיטואציה השלישית והאחרונה – שבה הבית אינו מיועד להשכרה והפולש מסוגל לשכור את הבית בכסף – הפסקה המצוטטת אינה מכריעה. לדעת הרמב"ם, אחד הפרשנים הבולטים לחוק העברי הקדום, מאחר שגם במצב הזה "זה נהנה וזה אינו חסר", גם כאן פטור הפולש מתשלום". כלומר, הציטוט "זה נהנה וזה אינו חסר" מתייחס לסיטואציה השלישית, לפיה בעל הבית מלכתחילה לא תכנן לקבל תשלום ולכן הוא אינו חסר, ואילו האדם שעשוי היה לשלם שכירות (הפולש) נהנה מהנכס מבלי לשלם עליו.

תשובה (4).

3. **השאלה:** "בנסיבות מסוימות, כאשר החוק מבקש לנהוג חמלה באדם כלשהו, הוא בוחר שלא לאפשר לאדם אחר לעמוד על מימוש מלא של זכותו המשפטית" (שורה 24). לפי אותה פסקה, מי האדם שהחוק מבקש לנהוג בו בחמלה?

פתרון: בפסקה השלישית (החל משורה 20) מספרים לנו שכאשר אדם לא התכוון לעשות רווח מחצרו, הרי שעל פי החוק התלמודי, אותו אדם מחל או ויתר כל זכותו הכספית, בהנחה שלא מחה על הפלישה. כלומר, החוק נוהג בחמלה כלפי הפולש, שאינו מחויב בתשלום לבעל הנכס כל עוד בעל הנכס לא הביע מחאה על הפלישה.

לאחר מכן מרחיבים בנושא ומציינים כי "לעיתים, גם כאשר מוחה בעל הבית על הפלישה, אפילו אז חלה הנחת ויתור או מחילה – הפעם כזו שהחוק יוזהם". כלומר, לעיתים גם כאשר בעל הנכס מוחה על הפלישה, החוק עדיין נוהג בחמלה כלפי הפולש, בכך שאינו מאפשר לבעל הנכס לעמוד על מימוש מלא של זכותו המשפטית, ולתבוע את הפולש.

מכאן שלפי שורה 24, המתייחסת להרחבת החוק, ניתן לקבוע כי החוק נוהג בחמלה גם כלפי פולש שבעל הבית אינו מוותר לו.

תשובה (4).

4. השאלה: איזו מהטבלאות הבאות מסכמת נכונה את עמדתו של המשפט העברי בסוגיית "הדר בחצר חברו"?

פתרון: מתוך כותרות הטבלה ניתן לקבוע כי עלינו להתייחס לארבעה מצבים: בית שמיועד להשכרה והפולש יכול לשכור, בית שמיועד להשכרה והפולש אינו יכול לשכור, בית שאינו מיועד להשכרה והפולש יכול לשכור, ובית שאינו מיועד להשכרה והפולש אינו יכול לשכור.

לפי הסיטואציה הראשונה, הפולש אינו מחויב בתשלום כל עוד בעל הנכס לא התכוון להשכירו, ולפי הסיטואציה השלישית, גם אם הפולש יכול היה לשכור את הנכס, הוא עדיין אינו מחויב בתשלום כל עוד בעל הנכס לא התכוון להשכירו. כלומר, כל עוד בעל הנכס לא התכוון להשכירו, הפולש אינו חייב בדמי שכירות, בין אם יכול היה לשכור את הנכס ובין אם לא. מכאן שתשובות (2) ו-(4) נפסלות.

לפי הסיטואציה השנייה, אם מדובר בחצר המיועדת להשכרה ובאדם שעשוי לשכור, הפולש חייב בדמי שכירות. מכיוון שאין התייחסות למקרה שבו החצר מיועדת להשכרה והפולש לא יכול היה לשכור את הנכס, הרי שתשובה (4) נפסלת אף היא ואנו נותרים עם תשובה (3) שהיא התשובה הנכונה.

תשובה (3).

5. השאלה: באיזו מהסיטואציות המתוארות בקטע, נבדל המשפט הישראלי מהמשפט העברי הקדום?

פתרון: נחפש בהמשך הקטע התייחסות למשפט הישראלי ביחס למשפט העברי הקדום.

בשורות 31-34 נכתב: "יחד עם זאת, במקרה שבו הבית אינו מיועד להשכרה אך הפולש מסוגל לשכור – בעיני המשפט הישראלי הפלישה היא בבחינת "עשיית עושר שלא כדין" ועל כן הדר יהיה מחויב בתשלום. מסקנה זו מנוגדת כמובן לחוק העברי הקדום, ובפרט – לדעתו של הרמב"ם."

כלומר, החוק העברי הקדום נבדל מהמשפט הישראלי במקרה שבו הבית אינו מיועד להשכרה אך הפולש מסוגל לשכור. מכיוון שמקרה זה מתואר בסיטואציה השלישית, הרי שתשובה (3) היא התשובה הנכונה.

תשובה (3).

6. השאלה: מי "שם את הדגש על הגנה על אינטרסים אינדיבידואליים" (שורות 36-37)?

פתרון: בשורות 34-37 מנסים להסביר את ההבדל בין הגישות של המשפט העברי הקדום ושל המשפט הישראלי, ביחס לסיטואציה השלישית.

בשורות אלו נכתב: "ניגוד זה משקף את ההבדל הערכי בין המשפט העברי למשפט הישראלי. האחד שם דגש על גישה קהילתית שבה הקניין הפרטי מצומצם לטובת הערבות ההדדית בין חברי הקהילה, והשני שם את הדגש על הגנה על אינטרסים אינדיבידואליים." מכאן ש"האחד" מתייחס למשפט העברי ו"השני" למשפט הישראלי.

תשובה (1).